

Пропозиції щодо імплементації Закону України «Про вищу освіту»

Законодавчий акт	Нормативно-правові акти унормування статті	
	Чинна редакція	Пропозиції
Суперечність 1		
<p>Відсутність чітко визначеного механізму упорядкування норм щодо валюти договору на навчання. Так, у Законі України «Про вищу освіту» визначено валюту розрахунків – гривню, проте підзаконний акт – Постанова КМУ від 26 лютого 1993 р. N 136 «Про навчання іноземних громадян в Україні» передбачає еквіваленти у іноземній валюті щодо визначення суми вартості навчання. Курс долара наразі є вельми волатильним (швидко і суттєво змінюється), при зростанні курсу долара – зростають витрати ВНЗ (передусім, на матеріально-технічне забезпечення), проте платежі студентів виражені у валютному еквіваленті зменшуються, тому є потреба у використанні іноземної валюти як валюти розрахунку. Якщо це не зробити, ВНЗ будуть мати суттєві збитки, не маючи можливість змінити вартість навчання. На наш погляд, валютою договору має бути будь-яка вільно конвертована валюта, а валютою платежу, відповідно до чинного законодавства, має залишитися гривня. Калькуляція на поточний рік має складатися у гривні, конвертуватися у вільно конвертовану валюту і, таким чином, має бути сформована ціна, яка доводиться до відома студентів. Тому ціна за навчання у вільно конвертованій валюті має бути стабільною протягом усього терміну навчання і повинна бути зафіксована у договорі.</p>		
<p>Стаття 73. Платні послуги у сфері вищої освіти</p> <p>6. Розмір плати за весь строк навчання для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, підвищення кваліфікації, а також порядок оплати освітньої послуги (разово, щороку, щосеместрово, щомісяця) встановлюються у договорі (контракті), що укладається між вищим навчальним закладом та фізичною (юридичною) особою, яка замовляє платну освітню послугу для себе або для іншої особи, беручи на себе фінансові зобов'язання щодо її оплати.</p> <p>Типовий договір, що укладається між вищим навчальним закладом та фізичною (юридичною) особою на строк навчання,</p>	<p>Постанова КМУ від 26 лютого 1993 р. N 136 «Про навчання іноземних громадян в Україні»</p> <p>5. Рекомендувати міністерствам, відомствам і навчальним закладам передбачати при укладанні угод (договорів, контрактів) компенсацію за навчання іноземних громадян у вільно конвертованій валюті відповідно до курсу долара США у розмірі не менше ніж:</p> <p style="padding-left: 20px;">на підготовчому факультеті (відділенні) - одна тисяча доларів США на рік;</p> <p style="padding-left: 20px;">на основному факультеті - 1,5 тис. доларів США на рік;</p> <p style="padding-left: 20px;">навчання в аспірантурі та стажування - 2,5</p>	<p>Пункт 2 статті 4 Закону України «Про вищу освіту» фактично унеможливує сплату за навчання юридичними особами інших держав, які для цього повинні мати представництво в Україні. Протиріччя між Законом України «Про вищу освіту» і Постановою Кабінету Міністрів України має бути вирішено шляхом внесення змін до Постанови Кабінету Міністрів України.</p> <p>Доповнити статтю Постанови наступним абзацом:</p> <p>При укладанні договорів на навчання встановити валютою контракту долар США, а валютами розрахунку долар США (лише</p>

<p>затверджується Кабінетом Міністрів України.</p> <p>7. Розмір плати за весь строк навчання для здобуття відповідного ступеня вищої освіти, підвищення кваліфікації встановлюється вищими навчальними закладами в національній валюті.</p> <p>Вищий навчальний заклад має право змінювати плату за навчання у порядку, передбаченому договором, не частіше одного разу на рік і не більш як на офіційно визначений рівень інфляції за попередній календарний рік.</p> <p>Розмір плати за весь строк навчання або за надання додаткових освітніх послуг підлягає оприлюдненню у засобах масової інформації, на офіційних веб-сайтах, на інформаційних стендах та в будь-який інший спосіб.</p>	<p>тис. доларів США на рік; підвищення кваліфікації - 300 доларів США на місяць.</p> <p>Міністерство освіти разом з Міністерством фінансів щорічно коригують зазначені мінімальні розміри компенсацій.</p>	<p>при перерахуванні на валютний рахунок ВНЗ з-за кордону) або гривню (при сплаті послуги в Україні) відповідно до курсу долара США.</p>
---	--	--

Суперечність 2

10-денний термін для зарахування іноземних громадян на наступний рівень освіти. Дана норма взята з Положення про реєстрацію УКРАЇНСЬКИХ ГРОМАДЯН при зміні місця постійного проживання в межах України. Громадянин України при знятті з реєстрації чітко знає, куди від їде і 10-денного терміну достатньо для прибуття у будь-яку точку України і подання документів на реєстрацію. З іноземним громадянином, який планує продовжити навчання в Україні на наступному освітньо-кваліфікаційному рівні, ситуація дещо інша. Термін завершення навчання за освітньо-кваліфікаційним рівнем «бакалавр» - 30 червня, тобто через 10 днів іноземний громадянин має бути зарахований, склавши при цьому вступні іспити (які зазвичай проводяться приймальними комісіями університетів у 20-х числах липня). До того ж, можливо, ВНЗ, де здобувається ОКР «бакалавр» і ВНЗ, у якому планується здобуття ОКР «магістр» розташовані у різних містах України. Крім того, необхідно отримати сам диплом бакалавра, а для окремих країн потрібне проставлення апостилю у МОН України та легалізація документів у МЗС України, що теж потребує часу. На наш погляд варто встановити 30-денний термін для здійснення іноземними громадянами право на продовження освіти на будь-який рівень навчання (з підготовчого відділення на бакалаврат, з бакалаврату до магістратури, а також при вступі до аспірантури і докторантури).

Стаття 75. Основні напрями міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти

2. Основними напрямками міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів є:

...

б) надання послуг, пов'язаних із здобуттям вищої та післядипломної освіти, іноземним громадянам в Україні;

...

До пункту 6 статті 75 Закону України «Про вищу освіту»

Наказ Міністерства освіти і науки України від 01.11.2013 р. № 1541 «Деякі питання організації набору та навчання (стажування) іноземців та осіб без громадянства». Зареєстровано в Міністерстві юстиції України 25.11.2013 р. за № 2004/24536

10 днів недостатньо для процедури вирішення питання подальшого навчання студента на наступному рівні, складання екзаменів та продовження реєстрації. Тому необхідно змінити норму, що передбачена пунктом 14 порядку, а саме

Іноземці, які закінчили навчання за певним освітньо-кваліфікаційним рівнем (підготовчий факультет/відділення) і виявили бажання продовжити освіту, за умови прийняття в установленому порядку відповідного рішення навчальним закладом зараховуються на подальше навчання протягом 30-денного терміну з дати видання наказу про закінчення підготовчого факультету (відділення) і терміну до початку навчання за наступним освітньо-кваліфікаційним рівнем для інших здобувачів.

Суперечність 3

Невизначеність механізму щодо залучення іноземних фахівців у освітній і науковий процес. Так, на даний час механізм по легітимізації залучення іноземних докторів, професорів до навчального процесу у ВНЗ України дуже складний і практично унеможливує це залучення, оскільки короткотерміновий термін (до одного місяця), на який працевлаштовується іноземний фахівець, не дозволяє йому виконати всі необхідні правові дії. Так, у ХНЕУ ім. С. Кузнеця працює п'ять і планується реалізація ще двох програм «подвійного диплому» (учасники яких мають змогу в рамках одного освітнього періоду отримати диплом ХНЕУ ім. С. Кузнеця і диплом провідних європейських університетів – партнерів ХНЕУ ім. С. Кузнеця). В рамках цих угод передбачається читання лекцій, проведення тренінгів та інших елементів освітнього процесу із залученням іноземних фахівців в Україні. Проте зарахування таких фахівців до штату університету, поселення на пільгових умовах в гуртожитках (для зменшення витрат на навчання студентів, у ціні навчання яких передбачені витрати на приїзд і проживання іноземних викладачів) не має реальних механізмів реалізації і не врегульовано підзаконними нормативними актами.

П.2. Статті 32. Закону України № 1556-VII від 01.7.2014 «Про вищу освіту» «Принципи діяльності, основні права та обов'язки вищого навчального закладу»...

«2. Вищі навчальні заклади мають рівні права, що становлять зміст їх автономії та самоврядування, у тому числі мають право:...

22) провадити фінансово-господарську та іншу діяльність відповідно до законодавства та статуту вищого навчального закладу;

23) розпоряджатися власними надходженнями (для вищих навчальних закладів державної і комунальної форми власності), зокрема від надання платних послуг»

ст. 75 «Основні напрями міжнародного співробітництва у сфері вищої освіти» Закону України № 1556-VII від 01.7.2014 «Про вищу освіту»

1. Вищі навчальні заклади здійснюють міжнародне співробітництво, укладають договори про співробітництво, встановлюють прями зв'язки з вищими навчальними

п. 5. Постанови КМУ N 567 від 1.07.2011 р «Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію Департамент консульської служби МЗС або представництво МЗС на території України оформляє візи в пункті пропуску через державний кордон іноземцям та особам без громадянства, що не змогли завчасно оформити візи в дипломатичному представництві або консульській установі України та мають поважну причину невідкладно в'їхати в Україну, зокрема:

...

5) з метою активізації взаємодії у галузі культури та спорту, а також забезпечення інтересів у сфері зовнішньої політики або інших сферах, які є життєво важливими для суспільства, або з гуманітарних питань. Порядок в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну із зазначеною метою встановлюється МЗС.

Невизначеність механізму щодо залучення іноземних фахівців у освітній і науковий процес. Так, на даний час механізм по легітимізації залучення іноземних докторів, професорів до навчального процесу у ВНЗ України дуже складний і практично унеможливує це залучення, оскільки короткотерміновий термін (до одного місяця), на який працевлаштовується іноземний фахівець, не дозволяє йому виконати всі необхідні правові дії.

Пропонується викласти наступній редакції:

5) з метою активізації взаємодії у галузі **науково-викладацької діяльності**, культури та спорту, а також забезпечення інтересів у сфері зовнішньої політики або інших сферах, які є життєво важливими для суспільства, або з гуманітарних питань. Порядок в'їзду іноземців та осіб без громадянства в Україну із зазначеною метою встановлюється МЗС.

<p>зкладами, науковими установами та підприємствами іноземних держав, міжнародними організаціями, фондами тощо відповідно до законодавства.</p> <p>2. Основними напрямками міжнародного співробітництва вищих навчальних закладів є...</p> <p>«9) залучення педагогічних, науково-педагогічних та наукових працівників іноземних вищих навчальних закладів для участі в педагогічній, науково-педагогічній та науковій роботі у вищих навчальних закладах України;»...</p> <p>«12) інші напрями і форми, не заборонені законом.»</p>	<p>П. 11 пп.2 Постанови КМУ N 567 від 1.07.2011 р «Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію» 11. Візи залежно від мети поїздки поділяються на такі типи, що позначаються літерним та цифровим кодом (літерами латинського алфавіту - в машинозчитуваній зоні):</p> <p>...</p> <p>2) короткострокова віза (позначається літерою С, у машинозчитуваній зоні - VC). Оформляється іноземцям та особам без громадянства для в'їзду в Україну, якщо строк їх перебування в Україні не перевищує 90 днів протягом 180 днів з дати першого в'їзду.</p> <p>Короткострокова віза оформляється як разова, дво- та багаторазова на шість місяців або період, зазначений у документах, що є підставою для оформлення такої візи, але не більш як на п'ять років.</p> <p>У разі коли іноземна держава оформляє візи для громадян України на строк, що перевищує п'ять років, строк дії короткострокової візи для громадян такої держави визначається МЗС з урахуванням принципу взаємності.</p> <p>Підставою для оформлення короткострокової візи є один з таких документів:</p> <p>запрошення встановленого зразка приймаючої сторони, оформлене територіальним органом або підрозділом ДМС;</p>	<p>Доповнити пп.2 П. 11 Постанови КМУ N 567 від 1.07.2011 р останнім абзацом:</p>
--	---	---

	<p>запрошення міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, державної установи, державного підприємства або державної організації;</p> <p>договір на перевезення вантажів і пасажирів автомобільним транспортом, а також ліцензія на здійснення міжнародних перевезень;</p> <p>посвідчення закордонного українця або його особиста заява, до якої додаються результати співбесіди з представником дипломатичного представництва або консульської установи України та документи чи свідчення, що підтверджують українське етнічне походження або походження з України іноземця чи особи без громадянства, а подружжя закордонного українця та його діти у разі їх спільного в'їзду та перебування на території України подають заяву та документ про підтвердження родинних відносин;</p> <p>документ, що підтверджує туристичний характер поїздки згідно із Законом України "Про туризм";</p> <p>запрошення лікувального закладу України;</p> <p>документ, що підтверджує державну реєстрацію іноземної інвестиції в економіку України в іноземній валюті на суму не менш як 50 тис. доларів США;</p> <p>підтвердження Комісії з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України про в'їзд іноземця чи особи без громадянства з метою надання гуманітарної допомоги або провадження благодійної</p>	
--	--	--

	<p>діяльності; запрошення релігійної організації, що погоджене з державним органом, який здійснив реєстрацію відповідної релігійної організації, для короткострокового перебування з метою проповідування релігійних віровчень, виконання релігійних обрядів чи іншої канонічної діяльності; звернення керівника іноземного засобу масової інформації щодо оформлення візи іноземному кореспондентові або представникові іноземного засобу масової інформації, що в'їжджає в Україну для короткострокового перебування з метою виконання своїх службових обов'язків; звернення органів державної влади іноземних держав або міжнародних організацій.</p> <p>П. 28. пп. 16 Постанови КМУ N 567 від 1.07.2011 р «Про затвердження Правил оформлення віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію» . Оформлення віз здійснюється за нульовою тарифною ставкою консульського збору:</p> <ol style="list-style-type: none"> 1) дітям до шести років; 2) закордонним українцям за умови пред'явлення посвідчення закордонного українця, подружжям закордонних українців, їх дітям у разі спільного в'їзду та перебування 	<p><i>запрошення вищого навчального закладу для короткострокового перебування з метою науково-викладацької діяльності.</i></p> <p>Доповнити пп. 16 П. 28 Постанови КМУ N 567 від 1.07.2011 р останнім підпунктом:</p>
--	---	---

	<p>на території України;</p> <p>3) особам, що в'їжджають в Україну в службових справах та користуються дипломатичним або службовим паспортом;</p> <p>4) співробітникам іноземних дипломатичних представництв і консульських установ в Україні та членам їх сімей;</p> <p>5) співробітникам міжнародних організацій та їх представництв в Україні, а також членам їх сімей;</p> <p>6) співробітникам представництв держав при міжнародних організаціях, які мають штаб-квартиру в Україні і відповідно до статутних документів таких організацій чи відповідних міжнародних угод користуються дипломатичними привілеями та імунітетом, а також членам їх сімей;</p> <p>7) главам та членам офіційних делегацій іноземних держав та особам, що їх супроводжують, які в'їжджають в Україну на запрошення Президента України, Верховної Ради України, Кабінету Міністрів України та МЗС;</p> <p>8) особам, що виконують функції почесних консулів України;</p> <p>9) особам, що в'їжджають в Україну з метою надання гуманітарної допомоги або провадження благодійної діяльності у разі відповідного підтвердження Комісії з питань гуманітарної допомоги при Кабінеті Міністрів України;</p> <p>10) особам, що в'їжджають в Україну для участі у реалізації проектів міжнародної</p>	
--	--	--

	<p>технічної допомоги, зареєстрованих у встановленому порядку, на запрошення державної установи, підприємства або організації, що є реципієнтом такого проекту;</p> <p>11) працівникам рятувальних служб, що в'їжджають в Україну з метою ліквідації наслідків надзвичайної ситуації на звернення МНС;</p> <p>12) членам сім'ї осіб, яким надано статус біженця в Україні;</p> <p>13) представникам військових формувань та установ, що в'їжджають в Україну у службових справах на запрошення відповідного міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади;</p> <p>14) особам, що планують в'їхати на територію України на строк до двох років перед початком проведення фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу або до одного року після його завершення з метою виконання функцій з організації та проведення фінальної частини чемпіонату на підставі виданого органом управління організацією та проведенням фінальної частини чемпіонату Європи 2012 року з футболу в Україні документа, що підтверджує мету поїздки;</p> <p>15) іншим особам, що в'їжджають з метою забезпечення інтересів у сфері зовнішньої політики або гуманітарних питань, на підставі обґрунтованого подання керівника уповноваженого органу відповідно до Положення про консульський збір України та за погодженням з Мінфіном.</p>	<p><i>16) іншим особам, що в'їжджають з метою науково-викладацької діяльності.</i></p>
--	---	--

	<p>Пп.2 П. 3.8 Наказу МЗС України N 196 від 26.07.2011. «Про затвердження Інструкції про порядок оформлення іноземцям та особам без громадянства віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію». Співбесіда та погодження, передбачені пунктом 3.7 цього розділу, можуть не проводитися у таких випадках:</p> <p>іноземець та особа без громадянства має в паспортному документі дійсну або використану протягом останніх 12 місяців візу країн Шенгенської угоди, Австралії, Сполученого Королівства Великобританії та Північної Ірландії, Ірландії, Канади, Нової Зеландії, Сполучених Штатів Америки, Японії або постійно проживає на території зазначених країн;</p> <p>іноземець та особа без громадянства в'їжджає в Україну на запрошення міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, державної установи, державного підприємства, державної організації або на звернення органів державної влади іноземних держав чи міжнародних організацій.</p> <p>П. 3.13 НАКАЗУ МЗС УКРАЇНИ N 196 від 26.07.2011 «Про затвердження Інструкції про</p>	<p>Пункт 3.8 у наступній редакції: іноземець та особа без громадянства в'їжджає в Україну на запрошення міністерства, іншого центрального органу виконавчої влади, державної установи, державного підприємства, державної організації, вищого навчального закладу або на звернення органів державної влади іноземних держав чи міжнародних організацій.</p> <p>Доповнити П. 3.13. Інструкції про порядок оформлення іноземцям та особам без</p>
--	--	--

	<p>порядок оформлення іноземцям та особам без громадянства віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію» У разі коли документи, зазначені в абзацах другому - п'ятому пункту 3.12 цієї Інструкції, не подані, звернення про оформлення візи залишається без розгляду і працівник уповноваженого органу зобов'язаний невідкладно повернути іноземцеві чи особі без громадянства візову анкету та інші документи, а також консульський збір.</p> <p>п.7 Статті 43 Бюджетного кодексу України Казначейське обслуговування Бюджетних коштів: 7. Відсутній</p> <p>п.8 Статті 43 Бюджетного кодексу України Казначейське обслуговування Бюджетних коштів Відсутній</p>	<p>громадянства віз для в'їзду в Україну і транзитного проїзду через її територію останнім абзацом:</p> <p><i>Встановити, що іноземні громадяни, які запрошені вищим навчальним закладом для здійснення науково-викладацької діяльності, надають уповноваженому органу наступні документи: візову анкету, паспортний документ, дві фотокартки розміром 3 x 4 см; документи, які підтверджують мету запланованого перебування іноземцем та особою без громадянства в Україні відповідно до пунктів 6, 7 та 11 Правил, медичний поліс.</i></p> <p><i>Доповнити пунктом: 7. Розрахунково - касове обслуговування власних надходжень вищих навчальних закладів може здійснюватися як в органах Державної казначейської служби України, так і в банківських установах.</i></p> <p><i>Доповнити пунктом 8. Вищі навчальні заклади самостійно розпоряджаються власними надходженнями бюджетних установ. Розрахунково-касове обслуговування у таких випадках здійснюється банківськими установами</i></p>
--	---	--